

INUIT ATAQATIGIIT

Inatsisartuni

UKA2019/Imm. 26
24. oktober 2019
Aqqa Samuelsen

Inatsisartut Suleriaasiannut allannguutissatut siunnersuut.

(Inatsisartut Siulittaasoqarfiat).

Inuit Ataqatigiit Inatsisartut Siulittaasoqarfiata Inatsisartut Suleriaasiannut allannguutissatut siunnersuutaannut, taassumalu saniatigut Peter Olsenip Inatsisartoqarneq pillugu oqallisissiamik isumassarsiffiulluurtumut saqqummiineranut Inuit Ataqatigiit qujapput.

Inatsisartut Suleriaasiannut isumasioqatigiissimanermi oqariartuutigineqartut qimannagit nalilersuinerit ingerlanneqarnissaat pingaaruteqartoq Inuit Ataqatigiit isumaqarput.

Ataatsimiititaliat ammasuunissaat

Inatsisartut ataatsimiititaliaani ataavartuni sulineq matoqqasuunani ammasumik ingerlanneqalertariaqartoq Inuit Ataqatigiit isumaqarpugut. Sooq matoqqasumik ingerlatsiniarnissaq toqqarneqassava? Inatsisartut suleriaasianni periarfissaqareerpoq suliani immikkuullarissuni matoqqasunik suliassatut nalunaarsimasuni suliaqarnissaq periarfissaasoq, aamma Inatsisartunut ilaasortat pisussaaffeqarput matoqqasumik nalunaarsorsimasunik suliaqarnissaminni nipangiussimasussaataaannermik suleriaatsikkut naqissuserneqarnikummat. Ataatsimiititaliani sulineq ammasuusariaqarpoq, kattuffiit, suliniaqatigiiffiit, inuiaqatigiinnilu susassaartut allat tamarmik malinnaasinnaanissaat periarfissinneqartariaqartoq Inuit Ataqatigiit kissaatigaarput. Ammasumik aqutsisoqarsinnaavoq, aamma Inatsisartut Ataatsimiititaliaat eqqarsaatigalugit ammaassisoqartariaqarpoq. Soorunalimi Ataatsimiititaliani suliassani matoqqalluinnartuni ingerlanneqartariaqartuni immikkoortup aaliangersimasup suliarinerani internettimut attaveqarani atortunillu elektroniskiusunik assersuutigalugu oqarasuaatinik angallattakkanik, qarasaasianik tabletinillu atortoqarani ingerlanneqassasoq Ataatsimiititaliap aaliangiisinaanera isornartoqartinngilarput.

Naalagaaffiit Peqatigiit ataatsimeersuarnerannut Nunat Avannarliit Siunnersuisoqatigiiffiannullu qinerseriaatsip allanngortinneqarnera

Naalagaaffiit Peqatigiit ataatsimeersuarternerannut partiinut allanut periarfissaqartitsinerup siammasinnerusuunissaa peqataaffigisinnaavarput. Partiit amerlanerusut Naalagaaffiit Peqatigiit ataatsimeersuarternerannut peqataasarnissaat ipinnartussaqaartinngilarput. .

INUIT ATAQATIGIIT

Inatsisartuni

Paasisinnaavarput Naalagaaffiit Peqatigiit ataatsimeersuarnerannut atatillugu peqataasartut paarlakaajaattarpata, taamaasilluni ilisimasassat pingaarutilit siammasissumik pigineqalernissaat anguneqarsinnaammat.

Paasisinnaangisarpulli tassaavoq Nunat Avannarliit Siunnersuisoqatigiiffiannut atatillugu ilaasortaasarneq ukiut ataasiakkaarlugit ilaasortaasarnermik malitseqartinneqarnissaa isumaqatigineqarsimappat. Tassami ilaasortaaffigisaq ukiunut qinigaaffiusunut sivisussusilikkamik ilaasortaaffigineqartarpoq, soorlulu aamma Nunat Avannarliit Siunnersuisoqatigiiffiata ataani ataatsimiititalianut aalajangersimasunut ilaasortaaffik atuuttartoq qinigaaffiup sivisussusaa malillugu.

Qanoq isilluta naatsorsuutigineqarsinnaasumik Nunatsinniit peqataasassassaagut ukiut tamaasa taarseraattunik aallartitaqartarutta? Ataatsimiititaliani aalajangiiffigisassat peqataaffiginiakkagut qanoq isilluta naammattumik ilisimasaqarfigilersimallugit tunuliaqutaallu sumut attuumassuteqarnersut ilisimalersimanagit (pingaartumik oqaatsitisigut aporfeqarsimagaanni) aalajangeqataasassaagut uppersassuseqarluta?

Nunat Avannarliit Siunnersuisoqatigiiffiata Inatsisiartutigoortumik suleqataaffiginera soqutaangitsutut pingartinneqanngitsutullu inississinnaavarput ukiut tamaasa paarlakaattunik ilaasortaaitaqarfigilernissaa aalajangeeqataafigissagutsigu.

Taamatut aalajangeeqataafiginiarutsigu taava ima isumaqarfigisimassavarput angalaniaannarluni isumaqartippallaarnagu peqataafigisartagassatut isigilersimagipput. Taamaaliornitsigut (isumaqataanitsigut) takutissavarput nunarput avammut ilisimasassanillu pingaarutilinnik mattukkiartortutut inissinnissaa tapersensoripput.

Inatsisartunut ilaasortat partiillu aalajangiiffigisassatut siunnersuutaasa aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassaasa allaaserineqartarnerata Naalackersuisunut nuunneqarnera

Aaliangiiffigisassatut siunnersuutit aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassaasa inissitsinnagit siunnersuusiormi formkravit nalilersoqqaarsimasariaqarluartut Inuit Ataqatigiinniit oqaatigerusupparput. §33 naapertorlugu aaliangiiffigisassatut siunnersuutit aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassaasa allaaserineqartarnerata Naalackersuisunut nuunneqarsinnaanera ammaffigaarput. Aaliangiiffigisassatut siunnersuut inatsisartunut ilaasortanut ataasiakkaanut taavalu partiit allattoqarfiinut piffissamik nukissamillu annertuumik tiguisarnerat paasilluarsinnaavarput. Aaliangiiffigisassatut siunnersuutit suliarineqarneranni inatsisartunut ilaasortat ataasiakkaat §37 naapertorlugu apeqquteqaasiortariaqarput siunnersuut pitsaasumik tunngavissaqarluartumillu suliarineqassappat. Siunnersuutit aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassaasa Naalackersuisunut nuunneqassappata, illua-tungeriit partiillu

INUIT ATAQATIGIIT

Inatsisartuni

tamarmik naligiimmik sullinneqartussaataitanerat qulakkeerneqartariaqartoq Inuit Ataqatigiinniit piunasaqaatigaarput.

Apeqquteqaat tunngavigalugu oqallinnerni Inatsisartut oqaaseqaateqarsinnaanerannut periarfissap atorunnaarsinneqarnera

Apeqquteqaat tunngavigalugu oqallinnerni Inatsisartut oqaaseqaateqarsinnaanerannut periarfissap atorunnaarsinniarneqarnera ilalernartinngilarput. Apeqquteqaat tunngavigalugu oqallinnerni Inatsisartut isummanik naapeqatigiiffissarsiortarnerat pitsaasutut isumaqarfigaarput. Inatsisartuni sulinermi apeqquteqaallu tunngavigalugu oqallinnerni isummat naapeqatigiiffissarsiorneqarnerat atorunnaassappat Inatsisartut ataatsimoorlutik Naalakkersuisunut kaammattuuteqarlutik oqariartorsinnaanerat atuutiinnartariartoq Inuit Ataqatigiit isumaqarput. Apeqquteqaat tunngavigalugu oqallinnerni Inatsisartut oqaaseqaateqarsinnaanerannut periarfissap atorunnaarsinniarneqarneranut siunnersuummi tunngavilersuutigineqartoq Inatsisartut oqaaseqaataat “Naalakkersuisunut pisussaaffiliinngitsutut” isigineqarnera toqqammavilersuutiginiarneqarneralu pissutissaqarsorinngilarput. Apeqquteqaat tunngavigalugu oqallinnerni Inatsisartut ataatsimoorlutik oqaaseqaataat Naalakkersuisut atorluangilaat. Inatsisartut oqaaseqaataat Naalakkersuisut atorluartuuppasuk “nukerujussuarmik” tunuliaqutserneqartumik Naalakkersuisut sulinerminni atorluarsinnaagaluaaraat isumaqarpugut. Kingullertigulli Naalakkersuisunit atorluaasoqannginnera pissutigalugu Inatsisartut ataatsimoorlutik oqaaseqaataat atorluarneqanngitsoortarput. Tamanna uggornartorujussuuvoq.

§ 37 malillugu apeqquteqartarnermut suleriaatsip erseqqissarneqarnera

§37 malillugu apeqquteqartarnermut suleriaatsip allanngortinniarneqarnera Inuit Ataqatigiit tapersinngilaat. §37 malillugu apeqquteqartarnermut Naalakkersuisut akissutissamik tunuartitsisinnaanerisa ammaanneqarnissaa pissusissamisoorsorinngilarput. Inatsisartunut ilaasortaq pisortat suliassaataat pillugit qaqugukkulluunniit paasisutissinneqarnissaminik pisinnaatitaaffeqartariaqarpoq, pisinnaatitaaffik tamanna killilersorniarneqassanngilaq. §37-it amerlagineqarsimappata tamanna tunngavissaanngilaq. Aamma Inuit Ataqatigiinniit erseqqissaatigerusupparput Inatsisartut inuiaqatigiillu qanimut ilisimatinneqartannginnerisa kingunerisaanik aammalu matoqqasumik naalakkersuariaaseqarnerup kingunerisa ilagimmassuk §37 malillugu apeqquteqartariaqarnerit pinngitsoorneqarsinnaajunnaarnerat.

INUIT ATAQATIGIIT

Inatsisartuni

Aalajangiiffigisassatut siunnersuutit, apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnerit akunnerlu apeqquteqarfiusinnaasoq eqqarsaatigalugit piffissat oqaaseqarfiusinnaasut allanngortinneqarneri

Piffissatorneq annikillisarneqarsimappat sooq Naalakkersuisoq aalajangiiffigisassatut siunnersuutini apeqquteqaallu aallaavigalugu oqallinnerni akissuteqaatini atuaassanersoq apeqquserusupparput. Aalajangiiffigisassatut siunnersuutit apeqquteqaallu aallaavigalugit oqallinnerni Inatsisartut Naalakkersuisullu akornanni oqaloqatigiinnerup annikillilerniarneqarnera isornartoqartipparput. Inatsisartut suleriaasiat tassaannaangilaq Inatsisartut kisimik nalilersugassaat. Inatsisartut suleriaasiat aamma tassaavoq inuit oqartussaaqatigiillutik naalakkersuinikkut ingerlanneqarnissaannut aalajangeeqataasusaaq. Naalakkersuineramik suliallit, tassa qinikkat, aamma pisussaaffeqarpugut inuit nunatsinniittut malinnaanissaminnut, paasisaqarnissaminnut, nunattalu naalakkersuinikkut qanoq inissisimanagera pillugu ilisimasaqarluarnissaminnut periarfissagissaarnissaat.

Oqartussaaqatigiilluni naalakkersuinikkut ingerlatsineq Inatsisartunut Naalakkersuisunullu pitsaasuusorisaaq kisiat ujartorneqassanngitsoq Inuit Ataqatigiit isumaqarpugut. Inuiaat Kalaallit Nunaanni oqartussaaqataanagerat, paasisaqarsinnaatitaanagerat, malinnaanissaminnut nalilersuinissaminnullu periarfissaqartitaanagerat ukiuni kingullerni annikilliartuinnartoq tassaavoq naalakkersueriaatsimik matoqqanerulersitsiartuinnarneq.

Nunatta inuisalu siunissami qanoq ineriartornissaannut tunngavissat oqallisigineqassaarnikuupput. Nassuiaatit periusissiallu isummorsorfigineerunnikuupput. Oqaaseqarnissamut piffissat sivikilliartuinnarput. Naalakkersuisut ammasumik, malinnaatitsisumik suleqatigiissitaliortarneri aamma qinikkanik peqataatitsilluartarnerit atornerunnikuupput. Oqallissinnaaneq eqqarsartaatsikkullu ineriartortitseqatigiinneq, siuarsaqatigiinneq, qinikkallu inunnik malinnaasunut isumassuinissamik pisussaaffeqartutut misiginerat nungusarnagu annertusarneqartariaqartut Inuit Ataqatigiit pisussaaffittut isigaarput.

Oqalliseqateqarsinnaaneq isummersoqatigiinnerlu navianartuunngillat. Nipangiinnarneq, inuillu allatut isumallit mattutiinnarlugit nammeneq isumarisamik apeqquusiinnaasunik periarfissaarutsitsiartuinnarneq navianartuuvoq. Ammanerusariaqarpugut oqaloqatigiinnerusariaqarlutalu. Isummavut illersorsinnaasariaqarpagut, allalli isumaat naalaartariaqarlugit. Inuiaqatigiinni isuma pitsaanerpaaq tunngavigisaq pilersinneqassappat, qanoq ililluni isummat iluatinnartut katersuutsillugit "isummat nukittunerpaat" pilersissinnaanerlutigit qulakkeertariaqarpugut. Tupinnarpallaassaqaq qinikkat Inatsisiliortut Naalakkersuisullu nunatsinni oqallinnaveersaartitsillutik, oqallinnissaq siunertaralugu piffissaliussat annikillillugit ingerlatseriaaseqalinnginnissaq aamma illersugassaavoq.

INUIT ATAQATIGIIT

Inatsisartuni

Taamaattumik aalajangiiffisassatut siunnersuutit apeqquteqaallu aallavigalugu oqallinnerni oqaloqatigiinnerup annikillilerniarneqarnera tapersinngilarput.

Apeqqarissaarnermi minuttit marlunniit minuttit ataatsimut allannguinerup piffissami aaliangersimasumi nalilerneqartussanngorlugu misilinneqarnissaa ammaffigaarput, taamaattorli piunasaqaatigalutigu malitseqartitsilluni aperisinnaaneq atuutiinnassasoq.

Tatiginninnginnermik taasititsinnaanerup ersarissarneqarnissaa

Inuit Ataqatigiinniit siunnersuutip matuma aappassaaneerneqannginnerani isummerfissatut tatiginninnginnermik taasititsinnaanerup ersarissarneqarnissaa ilanngukkusupparput. Naalakkersuisut sulinerat sukkulluunniit Inatsisartut apeqqusersinnaajuaannartariaqarpaat. Inuit Ataqatigiinniit eqqarsarnartoqartipparput, Naalakkersuisut tatiginanngitsorujussuarmik iliuuseqarsimagaluarpataluunniit pisumi sammisaq aaliangersimaqqissaartoq utaqqeqqaarlugu aatsaat tatiginninnginnermik taasititsineq ingerlanneqartassappat Naalakkersuisut sulinerat Inatsisartut nakkutigisussaavaat. Naalakkersuisut sulinerat tatiginanngitsorujussuarmik ingerlanneqarpat Inatsisartut qaqugukkulluunniit tatiginninnginnermik taasititsinnaanerup ersarissarneqarnissaa piunasaqaatigaarput.

Parteeqatinut aperisinnaanerup ammaanneqarnissaa

Inersuarmi oqallinneq tassaavoq Inatsisartut akunnerminni oqaloqatigiiffissaat. Maannakkut pissutsit atuutsillugit parteeqatinut aperisinnaanerup periarfissaannginnera allanngortittariaqartoq Inuit Ataqatigiit isumaqarput. Inatsisartut akunnerminni oqaloqatigiilluassappata parteeqatit akornanni aperisinnaaneq ammaanneqartariaqarpoq. Inuit qinigaattut inatsisartutut oqaaseqarsinnaatitaaneq parteeqarneq kisiat aallaavigalugu pituttuissappat inatsisartoqarnerup isumaanut tulluuttutut isiginngilarput. Parteeqatit akornanni aperisinnaanerup ammaanneqarnissaa siunnersuutip matuma aappassaaneerneqannginnerani Inatsisartut Siulittaasoqarfiannit tigulluarneqassasoq kissaatigaarput.

Inatsisartut Siulittaasoqarfiata siunnersuutitut saqqummiussaanni immikkoortut annikinnerusutut taasariaqartut, makku:

- ullormi ataatsimiiffiusussami tullermi oqaluuserisassani immikkoortut nalunaarutigineqassaarneri
- Inatsisartut Siulittaasoqarfiannut sinniisussat Inatsisartut ataatsimiinnerinik aqutsisinnaalernerat
- sivisunerusumik oqaaseqarsinnaanermik qinnuteqartarnermut piffissaliussap allanngortinneqarnera

INUIT ATAQATIGIIT

Inatsisartuni

- ilaqtariiussutsimi isiginiagassanik pingaarutilinnik tunngaveqartumik najuutinngikkallarsinnaalerneq

- piffissat sulingiffeqarfiusut najuutinngikkallarnerillu ukiumoortumik nalunaarummi nalunaarsorneqarnissaannut pisussaaffiup atorunnaarsinneqarnera kiisalu sinniisussanik ataatsimiigiaqqusisarneq

Immikkoortut taagorneqartut akuersissutigineqarnissaat ajoriffissaqartinngilarput.

Taamatut oqaaseqarluta siunnersuutip aappassaaneeraneqannginnerani Inatsisartut Suleriaasiat pillugu nalilersuilluartoqarnissaa Inatsisartut Siulittaasoqarfiannut kissaatigaarput.